

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

СХВАЛЕНО

Вченою радою КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Протокол від 15.01.2026 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ в.о. ректора КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» від 15.01.2026 №9

Ірина ЖОРОВА

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів мовно-літературної освітньої галузі,
які забезпечують реалізацію державного стандарту базової середньої
освіти в другому циклі базової середньої освіти
(базове предметне навчання),
«МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТА ЗМІСТОВІ АКЦЕНТИ ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІН МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ В 9 КЛАСІ НУШ»**

Розробник: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (Чух Ганна Павлівна, д.ф, викладач кафедри теорії й методики викладання навчальних дисциплін).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ МОН України від 12.10.2022 р. №904).

Термін дії програми: з 15.01.2026 року по 31.12.2030 року

Рецензенти:

Клименко О. М., к.п.н., проректор з навчально-методичної роботи, доцент кафедри теорії й методики викладання навчальних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Баденко В. М., учитель Ліцей «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради, Заслужений учитель України.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму підвищення кваліфікації розроблено відповідно до сучасної державної освітньої політики (Закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про повну загальну середню освіту» (2020), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»), з урахуванням вимог Постанов Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 05 листопада 2025 року №1439 «Про реалізацію експериментального проекту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225) та на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 №904) і інших нормативних документів МОН України у галузі освіти.

Актуальність програми зумовлена необхідністю оновлення методичного арсеналу вчителя для формування мовленнєвої та читацької грамотності учнів, переходом до компетентнісної моделі освіти. Зміст програми укладено з урахуванням необхідності впровадження сучасних підходів до навчання в Новій українській школі; добір інструментів та впровадження інноваційних практик є актуальним підходом до підготовки молоді до реалій ХХІ століття як компетентних, критично мислячих мовців і читачів.

Цільова група: учителі української мови, української літератури, зарубіжної літератури, інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі (МОВ) закладів загальної середньої освіти, які забезпечують реалізацію державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: теоретичний блок викладається у формі інтерактивних відеолекцій та вебінарів, а практичні навички відпрацьовуються під час онлайн-тренінгів та майстеркласів. Для повноцінної участі слухачам необхідна комп'ютерна техніка з доступом до мережі Інтернет, а також встановлене програмне забезпечення для відеозв'язку.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей учителів української мови, української літератури, зарубіжної літератури, інтегрованого мовно-літературного та літературного курсу закладів загальної середньої освіти, необхідних для ефективної роботи в умовах реформування освітньої галузі, зокрема для забезпечення реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Завдання підвищення кваліфікації:

- удосконалення предметно-методичної компетентності вчителів-словесників закладів загальної середньої освіти з методики викладання в межах циклу предметного навчання базової середньої освіти;
- підвищення обізнаності педагогів щодо наступності в досягненні очікуваних результатів між циклами освіти, можливостей поєднання підручника та онлайн-додатків, гендерного підходу як нової парадигми освіти, створення STEM-орієнтованого середовища на уроках МОВ, методів м'якої адаптації учнів, що навчаються за кордоном, в українському мовно-літературному освітньому просторі тощо;
- удосконалення вміння використовувати сучасні електронні (цифрові) освітні ресурси, технології дистанційного навчання в організації освітнього процесу.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- A1. Мовно-комунікативна компетентність.
- A2. Предметно-методична компетентність.
- A3. Інформаційно-цифрова компетентність.
- Г 2. Організаційна компетентність.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

Знання і розуміння:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- методів викладання та адаптації освітніх продуктів для викладання дисциплін МОВ в другому циклі базової середньої освіти;
- принципів моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

Уміння:

- організувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- використовувати інструменти сучасної методики викладання навчальних предметів у базовій школі, адаптуючи їх до потреб учнівства;
- створювати цілісний освітній простір (як у межах закладу, так і поза ними), що стимулює творчий потенціал учнів та викладачів.

Диспозиції (цінності і ставлення):

- дитиноцентризм, цінності особистості;

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- просування демократичних цінностей (формування спільноти, полікультурність).

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації ґрунтується на компетентнісній моделі. Основна увага приділяється готовності фахівця до практичного впровадження інновацій у роботу.

Моніторинг професійного зростання здійснюється через двоетапну систему, що дозволяє об'єктивно відстежувати траєкторію розвитку:

1. Формувальне оцінювання: моніторинг успішності через виконання практичних вправ, активність у дискусіях. Цей етап супроводжується колегіальним фідбеком (взаємооцінювання) та фаховими консультаціями викладачів.
2. Підсумковий контроль: підсумковий тест із 20 запитань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 20 балів. Прохідний бал — 12 балів. Результат підвищення кваліфікації фіксується за дихотомічною шкалою («зараховано» / «не зараховано»). Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації на 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Вартість: 916 гривень.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено, що слухачі опанують методичний інструментарій учителя-словесника для другого циклу базової середньої освіти (базове предметне навчання 7–9 класи). Кінцевим результатом програми є формування готовності вчителів ЗЗСО до реалізації реформи національної освітньої галузі, опанування сучасними методами викладання та адаптації освітніх продуктів для викладання дисциплін МОВ в другому циклі базової середньої освіти (9 клас).

Особливістю (вид діяльності) є поєднання компетентнісного і діяльнісного підходів у навчанні дорослих та інтеграція цифрових застосунків в освітній процес.

Підсумкові заходи: за результатами опрацювання матеріалів курсу слухачі мають пройти підсумкове тестування.

Зміст програми складається з 2 модулів та 11 взаємопов'язаних тем. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий контроль, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає 30 год, з них: 9 год – лекційні заняття, 19 год – практична робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ІНФОРМАЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНИЙ					
Тема 1.1. Наставне заняття. Презентація змісту програми підготовки вчителів. Цілевизначення. Знайомство. Очікування.		2	-	-	2
Тема 1.2. Мета та компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі: методичні орієнтири формування мовців і читачів у 9 клас	1	1	-	-	2
Разом за модулем	1	3			4
МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ					
Тема 2.1. Інструментарій учителя-словесника для другого циклу базової середньої освіти: гендерний підхід як нова парадигма освіти	1	3	-	-	4
Тема 2.2. Наступність у досягненні очікуваних результатів між циклами освіти: підготовка до вибору профілю	1	1	-	-	2
Тема 2.3. Інтеграція сучасних тенденцій розвитку науки у зміст навчальних дисциплін: створення STEM-орієнтованого середовища на уроках МОВ	1	1	-	-	2
Тема 2.4. Огляд та аналіз навчального забезпечення МОВ у 9 класі: поєднання підручника та онлайн-платформ методичної підтримки	-	2	-	-	2
Тема 2.5. Методи розвитку креативного мислення на уроках МОВ: поєднання допомоги ІІІ-інструментів з етапами навчання без інструментів	-	4	-	-	4
Тема 2.6. Орієнтовні види письмової взаємодії: методика проведення, оцінювання, натхнення	2	2		-	4
Тема 2.7 Шлях додому: методи м'якої адаптації учнів, що навчаються за кордоном, в українському мовно-літературному освітньому просторі	1	1			2

Тема 2.8 Огляд та аналіз кращих освітянських практик: читацька грамотність як засіб формування національної ідентичності	1	1			2
Тема 2.9 Сучасні підходи до розвитку навичок аргументованого мовлення учнів та учениць на основі медіатекстів	1	1			2
Разом за модулем	8	16			24
Підсумкові заходи. Тестування. Зворотний зв'язок. Рефлексія				2	2
Разом за модулем				2	2
Усього	9	19		2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ІНФОРМАЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНИЙ

Тема 1.1. Настановне заняття. Презентація змісту програми підготовки вчителів. Цілевизначення. Знайомство. Очікування

Ознайомлення слухачів зі змістовим наповненням програми підвищення кваліфікації. Знайомство. Правила взаємодії. Цілевизначення навчання. Очікування учасників групи.

Тема 1.2. Мета та компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі: методичні орієнтири формування мовців і читачів у 9 класі

Аналіз із осмисленням основних положень Додатку 1 “Компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі” Державного стандарту базової середньої освіти. Визначення методичних труднощів щодо формування та розвитку в учнів / учениць певних ключових компетентностей та надання рекомендацій з їх подолання. Наскрізні вміння через призму мовно-літературної освітньої галузі. Дидактичні та методичні прийоми перетворення інформації з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема) для розв'язання комунікативних завдань.

МОДУЛЬ 2.ПРОФЕСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ

Тема 2.1. Інструментарій учителя-словесника для другого циклу базової середньої освіти: гендерний підхід як нова парадигма освіти

Використання методик і технологій навчання, виховання та розвитку учнів / учениць для формування ціннісних ставлень. Критичне осмислення навчальних програм та підручників на предмет наявності гендерних стереотипів або сексизмів.

Використання фемінітивів, робота з біографіями письменниць, аналіз образів героїв через призму сучасних гендерних ролей. Практичний інструментарій для роботи з текстами: від подолання андроцентризму в мовленні до аналізу літературних творів з позиції рівності прав та можливостей.

Тема 2.2. Наступність у досягненні очікуваних результатів між циклами освіти: підготовка до вибору профілю

Наступність у досягненні очікуваних результатів між циклами освіти. Проблема наступності як ключового фактора успішного переходу учнів від другого циклу базової середньої освіти до профільного навчання. Підготовка здобувачів / здобувачок освіти до вибору профілю: нова логіка змісту та очікувані результати навчання в старшій профільній школі. Дисципліни мовно-літературної галузі в старшій профільній школі у профільних і непрофільних класах: допомагаємо з вибором здобувачам освіти.

Тема 2.3 Інтеграція сучасних тенденцій розвитку науки у зміст навчальних дисциплін: створення STEM-орієнтованого середовища на уроках МОВ

Інтеграція сучасних тенденцій розвитку науки у зміст навчальних предметів. Дотичність шкільних навчальних дисциплін мовно-літературної галузі до STEM-освіти. Синергія філологічних і STEM-дисциплін як можливість реалізації міжпредметних зв'язків, які сприяють формуванню в учнів наукового світогляду та цілісної картини світу. Теми шкільних програм та приклади завдань на основі деяких творів курсу «Українська література», інтегрованого мовно-літературного курсу «Українська мова, українська література, зарубіжна література», на основі яких доцільно формувати STEM-компетентності. Поєднання лінгвістичного аналізу з елементами природничих досліджень.

Тема 2.4. Огляд та аналіз навчального забезпечення МОВ у 9 класі: поєднання підручника та онлайн-поєднання підручника та онлайн-платформ методичної підтримки

Огляд та аналіз навчально-методичного забезпечення з навчальних предметів. Традиційний підручник як базовий вектор освітнього простору, а онлайн-додатки — інструменти поглиблення знань та індивідуалізації навчання. Підручники і онлайн-платформи методичної підтримки вивчення української мови, української літератури, зарубіжної літератури, інтегрованого літературного курсу, інтегрованого мовно-літературного курсу.

Тема 2.5. Методи розвитку креативного мислення на уроках МОВ: поєднання допомоги ШІ-інструментів з етапами навчання без інструментів

Технології розвитку креативного мислення, які застосовуються в НУШ. Урок літератури як простір мислення: прийоми аналізу художнього тексту, що розвивають асоціативність, інтерпретаційні вміння та здатність учнів створювати власні висловлювання; побудова компетентнісного уроку, в якому поєднуються програма, інтереси підлітків і сучасний контекст. Поєднання допомоги ШІ-інструментів з етапами навчання без інструментів. Штучний інтелект як допоміжний інструмент: для постановки запитань, пошуку ідей, розширення інтерпретації, – але не як заміна мислення чи живої роботи з текстом.

Тема 2.6. Письмова взаємодія на уроках української мови і літератури: методика проведення, оцінювання, натхнення

Види навчальної діяльності, пов'язаної з письмовою взаємодією: організаційні (цілевизначення, планування, організація роботи, самоконтроль, рефлексія тощо), пізнавальні (пошук, визначення, вибір, аналіз, дослідження, висновки), текстові (есеї, дописи, історії, листи, чати, блоги, коментарі, повідомлення тощо) та мовленнєві види взаємодії учнів / учениць на уроках МОВ. Мотиваційна сходінка до творчості. Що таке есе? Правила

написання креативного есе. Як написати есе, яке читатимуть? Навчаємо редагуванню. Засоби художньої та стильової виразності. Робота з текстами.

Тема 2.7 Шлях додому: методи м'якої адаптації учнів, що навчаються за кордоном, в українському мовно-літературному освітньому просторі Мовна ревіталізація: методики підтримки української мови як засобу спілкування, а не лише шкільного навчального предмета (використання подкастів, молодіжного сленгу, створення цифрового українськомовного контенту). Педагогічні прийоми, спрямовані на подолання відчуття відірваності від Батьківщини, формування відчуття причетності до спільноти класу через спільні онлайн-проекти. Культурно-історичні зв'язки під час вивчення мовно-літературних навчальних дисциплін (на прикладі українсько-польських кореляцій).

Тема 2.8 Огляд та аналіз кращих освітянських практик: читацька грамотність як засіб формування національної ідентичності

Огляд та аналіз кращих практик вітчизняного досвіду в контексті організації освітнього процесу. Читацька грамотність як інструмент соціокультурного самовизначення учнів, національної ідентичності Українознавчі пріоритети освітнього процесу. Аналіз літературних творів як джерел національних смислів, символів та архетипів, що формують світогляд підлітка. Можливості розвитку патріотичних почуттів та національної свідомості учнів на основі літературних творів.

Тема 2.9 Сучасні підходи до розвитку навичок аргументованого мовлення учнів та учениць

Мотивація до дотримання культури мовлення та норм мовленнєвого етикету, врахування культурних та особистісних відмінностей співрозмовників. Навчання учнів та учениць умінню відрізнити факт від думки та правильно формулювати головне твердження. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Опрацювання поняття тези: як сформулювати чітку, однозначну та дискусійну думку. Структура аргументу. Як уникнути мови ворожнечі. Види доказів. Логіка та стратегії переконання. Як сформулювати чітку, однозначну та дискусійну думку. Мовленнєвий інтенсив “Техніки і прийоми навчання мистецтву аргументованого мовлення”: структура аргументації, стратегії рефреймінгу, “риторичні трикутники”, прийоми нейтралізації агресивної риторики.

Підсумкові заходи

Аналіз очікувань. Тестування. Заповнення анкети зворотного зв'язку.

3.1 Орієнтовний перелік практичних завдань

Практичний блок курсу орієнтований на розвиток професійних компетенцій педагогів щодо впровадження методик НУШ. Завдання спрямовані на вдосконалення навичок планування освітнього процесу та успішну трансформацію теоретичної бази у щоденну педагогічну практику».

1. Аналітико-рефлексивне завдання: визначити рівень власної підготовки до реалізації підходів НУШ через призму професійних цінностей, компетентностей, інноваційності та саморефлексії.
2. Методичний практикум: створення компетентісно орієнтованих завдань з визначеними очікуваними результатами, критеріями оцінювання та рефлексією.
3. Практична взаємодія: опрацювання дидактичних та методичних прийомів перетворення інформації з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема) для розв'язання комунікативних завдань.
4. Практичне завдання: укладання банку завдань на засадах гендерного підходу як нової парадигми освіти.
5. Аналітико-узагальнювальне завдання: підготувати рефлексивний аналіз теми “Підготовка здобувачів / здобувачок освіти до вибору профілю: нова логіка змісту та очікувані результати навчання в старшій профільній школі” з визначенням переваг, труднощів та шляхів можливої реалізації.
6. Проектне завдання «STEM-освіта на уроках МОВ”.
7. Компаративний аналіз: проаналізуйте модельні навчальні програми з української літератури, зарубіжної літератури, інтегрованого літературного й мовно-літературного курсів для визначення творів, які сприяють установленню культурно-історичних зв'язків під час вивчення мовно-літературних навчальних дисциплін.
8. Майтерка з практичним оцінюванням творчих робіт учнів / учениць “Оцінюємо щоб надихати”.
9. Мовленнєвий інтенсив “Техніки і прийоми навчання мистецтву аргументованого мовлення”: структура аргументації, стратегії рефреймінгу, “риторичні трикутники”, прийоми нейтралізації агресивної риторики.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
2. Державний стандарт базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2022 № 898). URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>.
3. Державний стандарт профільної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2024 № 851). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text10>
4. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>.

5. Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року “Читання як життєва стратегія” та затвердження операційного плану її реалізації на 2023-2025 роки”. Розпорядження КМУ від 03.03.2023 р. №190-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80/ed20250211#Textm>

Основна література

1. Борг Д. Мистецтво говорити : таємниці ефективного спілкування / Джеймс Борг ; [пер. з англ. Н. Лазаревич]. – Харків : Фабула, 2020. – 303 с.
2. Качак Т. Б. Оновлення змісту літературної освіти школярів: теоретичний і практичний аспекти. *Стратегії курсу української літератури в загальноосвітній школі : навчально-методичний посібник* / за ред. О. Яблонської. Луцьк : Надстир'я, 2021. С. 4–30
2. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 370 с..
3. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7–9 класах у мовно-літературній галузі / автори: Ю. Романенко, І. Старагіна, П. Ткач, Ю. Гайдученко, Л. Лінкевич, І. Клименко, Київ, 2025, 115 с.
4. Слижук О. А. Сучасна українська література для підлітків у НУШ: підходи до вивчення. Виклики сучасного світу і література для дітей: проблеми, тенденції, перспективи : Зб. матеріалів науково-практичної конференції; 4 квітня 2023 року, Національний музей літератури України. 2023.
5. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод, посіб. О. Пометун. Київ, 2020. 104 с.

Додаткова література

1. Безена І., Богатирьова Т., Федіна О., Карпань І., Сафич А. Штучний інтелект і його інтеграція в зміст шкільної освіти. *II Міжнародна наукова конференція «Штучний інтелект у науці та освіті»: колективна монографія*. 15 квітня 2025 р. Київ. 2025.
2. Клименко Ж. В. Як запобігти ретравматизації школярів, викладаючи літературу? Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 грудня 2022 року / за заг. ред. Н. Р. Грицак. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 11–18.
3. Марецька Л. П. Актуалізація проблеми мовленнєвої культури вчителя сучасного закладу освіти. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2020. – Випуск 45. – С. 118-123*
<https://pedalmanac.site/index.php/main/issue/view/2/2>
3. Теслюк В. М. Основи красномовства : навч. посіб. / В. М. Теслюк ; Нац. ун–т біоресурсів і природокористування України. – Київ : Ліра-К, 2020. – 523 с.

3. Чух Г.П. Розвиток предметно-методичної професійної компетентності вчителів-філологів ЗЗСО в контексті STEM-освіти. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія «Філософія. Педагогіка»*. № 2 (5). 2023. С.65-68. URL: <https://visnuk.dano.dp.ua/index.php/pp/issue/view/13/2-2-2023-PDF>.
4. Чух Г.П. Створення STEM-орієнтованого середовища на уроках української мови НУШ як запорука синергії філологічних і STEM-дисциплін у ЗЗСО. *Збірник наукових праць «Педагогічний альманах»*. №57. 2024. С.29-35. URL: <https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/588/492>.
5. Чух Г.П. Формування міжкультурної компетентності здобувачів освіти у змісті післядипломної освіти вчителів-філологів: українсько-польські кореляції. *Збірник наукових праць «Педагогічний альманах»*. №50. 2021. С.148-153. URL: <https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/317/252>.